

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

LA NEVADA DEL ALTRE DIJOURS

—L'Ajuntament ò no volia un bon cartell anunciador de Barcelona, ciutat d'hivern?... Aquí 'l té.

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

CRONICA

La Cultura Catalana

LA renaixensa de Catalunya ha omplert certament de resplandors gloriosos á la nostra terra. El nostre despertar literari, artístich y polítich ha produhit un hermós floreixement d'obras y d'activitats. S'ha qualificat de magnífich y d'admirable el moviment catalá, y no pot negarse que ho es efectivament.

Podém, donchs, els catalans, parlar ab orgull de la nostra patria, qu' es un oasis de vida en mitj de un pobre desert. Pero hem de tenir, no obstant, noció exacta y serena de la realitat. Hem de procurar no deixarnos arrossegar per un patriotisme lírich y buit que sería altament nociu pera l'avenir de Catalunya. S'ha d'evitar que 'l llegítim orgull catalá degeneri en tartarinisme, per no haver sabut veure més que virtuts y grandesas exageradas aquí hont també hi ha molts defectes y moltes cosas migradas y petites.

La primera condició dels pobles forts es saber conéixer els propis defectes y vicis, pera esmenarlos en lo que 's pugui. Y el veritable patriotisme no consisteix pas en alabar desmesuradament la terra nativa, ni en contar atothora las sevas glorias y grandesas. Es acte de valent y sá patriotisme senyalar las deficiencias y las taras d' un país, ab el sant intent de que s' hi posi esmena y remey. Adular á la patria no es estimarla. Molt sovint, en qüestions de patriotisme, té aplicació alló de «qui 't vol bé 't farà plorar».

Així, donchs, ens dedicarém avuy á tractar d' una de las taras que més enlletgeixen á la Catalunya actual.

*
* *

Es una de las taras més grossas y més visibles de la nostra terra la manca de cultura suficient que 's nota, no solament en las classes humils y populars, sino també en la gent que més dever té d' assolir un mitjá nivell de cultura general y especial.

A Catalunya s' estudia massa poch. Y per aquest motiu, en las diversas branques dels coneixements humans se fa remarcar una gran inseguritat y de vegadas una imperdonable ignorancia. Al costat d' aquesta poca afició al estudi, hi ha una extraordinaria audacia, en virtut de la qual tothom se veu ab cor de parlar y de discutir sobre cosas que no s' entenen gens ó que s' entenen molt poch. Aquí hi ha dotzenas de personas que tractan públicament

de filología y de gramática, per exemple, y que demostren un desconeixement espantós de la materia. Lo primer que cal fer pera parlar d' una cosa es saberla, es conéixerla, es estudiarla; mes aquí sense saber, conéixer ni estudiar una cosa, qualsevol se creu ab el dret de fer afirmacions sobre la mateixa y de discutirla doctoralment.

En Manuel de Montoliu ha exposat perfectament aquesta situació en las següents bellas frases: «Vivím en el país clássich del instint, hont domina en plé desenfré la pura intuició, en una terra hont tothom que sigui dotat una mica per damunt dels demás de facultats intelectuals, se sent ab vocació de geni y ha de dir la seva en totas las materias controvertibles.—Som una espantosa república d' autodidactes rebels á tot jou de disciplina científica, mancats de tot sentit orgánich en la esfera de la nostra cultura; llegió de bandolers intelectuals corrent aventuras fantásticas y sense finalitat fixa pels camps de la coneixensa y esperant solament del atzar la troballa imprevista d' un rich botí pera encabirlo desordenadament en l' arca mal forjada de la nostra inteligencia...»

El quadro es trist y quasi vergonyós. Pero es completament copiat del natural.

*
* *

¿Exemples de lo qu' hem dit? A munts, amichs meus, á munts...

Ens fixarém no més una mica en el camp de la filología catalana. Es un camp que corra perill de no veure may més créixer l' herba, per culpa dels caballs d' Atila que l' están fent malbé.

Tením aquí gramáticas catalanas que fa vergonya de mirarlas. Una n' hi ha—la del director de la *Escola de Mestres*, senyor Bardina—que está materialment plena de disbarats. En una llista caótica de barbarismes que conté, hi ha, además d' errors á dojo, cosas altament grotescas. ¿Saben vostés cóm se 'n ha de dir en catalá d' *algarabía*? Donchs... *mercat de Calaf* (I) ¿Y de quasi ó casi? Donchs... *leri-leri* (II). El senyor Bardina 's mereix *leri-leri* que li apliquin la lley de Jurisdiccions.

Un' altra notabilitat filológica, que té publicat un diccionari, vol que dels plátans ó plátanos se 'n digui *bladas*, y que de la provincia se 'n digui *provensa*. També ha escrit, tot serio, que s' ha de dir *semenari* en lloch de *seminari*, perque ve del llatí *semen* (I). Además ha afirmat que *brúxola* (en castellá *brújula*) ve de... *bruixa* (Jesús, María y Joseph) y que *gnomon* (instrument náutich) ve de... *gnom* (II)

Un cas més recient. S' ha comensat á publicar á Barcelona un nou diccionari catalá, enciclopédich per més senyas. Donchs en el prospecte, que es ben curt, hi ha quatre ó cinch disbarats gramaticals. ¿Es

«LA GOTA DE LLET»... MUNICIPAL

DESPAIG DE
PREBENDAS

possible que davant d'aixó inspiri confiança una obra?

* * *

La cultura catalana, sobretot en el seu aspecte científic, està per fer. Quasi bé tot lo que en aquest terreny s'ha fet fins ara, no ens honra gens.

Cal, primerament, que hi hagi més afició a l'estudi y menos audacia. Pera parlar d'una cosa cal estudiarla abans. Si s'perdés el vici de tractar las cosas sense conèixerlas, s'estalviarian molts disbarats.

La moral religiosa té un principi suprem: el sant temor de Déu. En l'actual periode de la cultura catalana s'ha d'adoptar aquest altre principi, savi y prudent: *el sant temor de dir bestiesas.*

Perque aixó d'ara, companys, ni ab rodas pot anar.

WIFRET

¡Cóm han florit les pereres...!

Cóm han florit les pereres,
amor meu, cóm han florit!
Veyentles tant rioleres,
tot el cor se m'ha entristit.

Al passar sota llurs branques
esbandían ses olors,
y he sentit ab les flors blanques
una onada de dolors.

Tot pensant ab tú, m'aymía,
y quín salt m'ha fet el cor!
Tot pensant en aquell día
que 't donava 'l meu amor.

—¡Quí vol un altre biberón?... Apa, noys,... cap viu á l'hora del ápat!...

Tota blanca vaig trobarte
com la flor del llimoner.
Aquell jorn vaig adorarte
y may més ho he pogut fer.

Cóm han florit les pereres,
cóm han florit, amor meul...
Jo á mas ilusions primeres
puch ben dir per sempre «¡adeu!»

PERE FERRÉS

Per hont menos un se pensa...

¿No saben lo que li ha succehit al pobre senyor Camps?...

La seva filla y hereva, la delicada, la hermosa, la per tants conceptes adorable Carolina, acaba de...

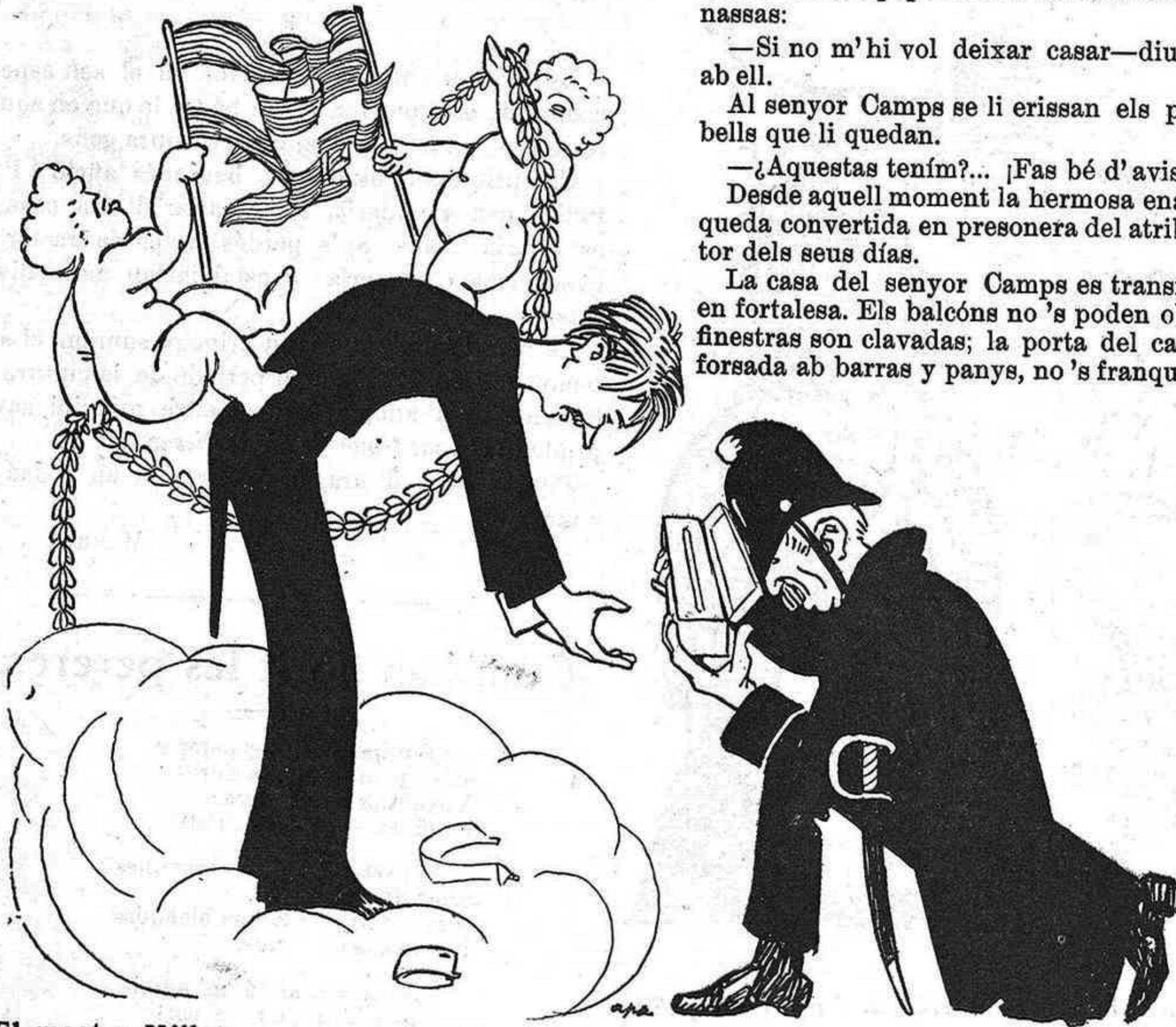
Pero... no adelantém els aconteixements y exposém el drama desde 'l seu origen. Avans que 'ls postres son els rabets; primer que l' epílech hi ha que donar el prólech.

Asséntinse bé; escoltin y, quan sigui hora, esgarínfinse.

* * *

El senyor Camps,—aixó sí que ho saben—es el propietari més rich de Pratfrondós. Sobre la seva fortuna 's contan coses estupendas. Se parla d' armaris atapahits de plata, de gerras plenas d' unsas,

UN COP DE BATUTA

El mestre Millet:

—Alabat sia el Senyor!... Qui no pot segar, espigola!

d' amagatalls ahont las joyas s' hi apilan com el blat de moro al graner.

Y la hereva forrosa de tot aquest bé de Deu—aixó també deuen saberho—es la seva filla única, la delicada, la hermosa, la per tants conceptes adorable Carolina.

Tractantse d' un pare com el senyor Camps, vell, viudo y sense altre afecte al món que 'l de la seva filla estimada, ¿qué ha de desitjar per ella?... Un marit sensat y rich, que á més—si pot ser—de ferla felissa, sigui capás—condició indispensable—de conservarli y aumentarli el dot y el quantiós patrimoni que un día ó altre ha d' heredar.

Desgraciadament, com casi sempre succeheix, el pare pensa una cosa y la filla 'n pensa un' altra.

¿Per ell, primer que tot son els diners?... Per ella lo primer es la inclinació del cor. ¿El senyor Camps somía ab un gendre rich?... La Carolina somía ab un jove que no té un clau, pero que ja varis cops li ha jurat una pila de coses sumament agradables.

El pare ho sab aixó del jove. Y com que ho sab y está resolt á impedirho, pren, com á bon táctich, las degudas precaucions.

—¿Es dir que tú vols á n' aquest ximple de 'n Pepet?—pregunta un día per centéssima vegada á la seva filla.

—Sí; el vull y seré seva.

—¿A pesar de la meva oposició?

—A pesar de tot. En Pepet es un jove intel·ligent, de gran porvenir, sense cap vici.

—Té 'l pitjor de tots: es pobre.

—¿D' aixó 'n diu vici vosté?

—¡Ah! No; 'n diré virtut, si 't sembla.—

Com á terme del diálech, la noya llenca al rostre del seu papá la més terrible de las amassas:

—Si no m' hi vol deixar casar—diu— fugiré ab ell.

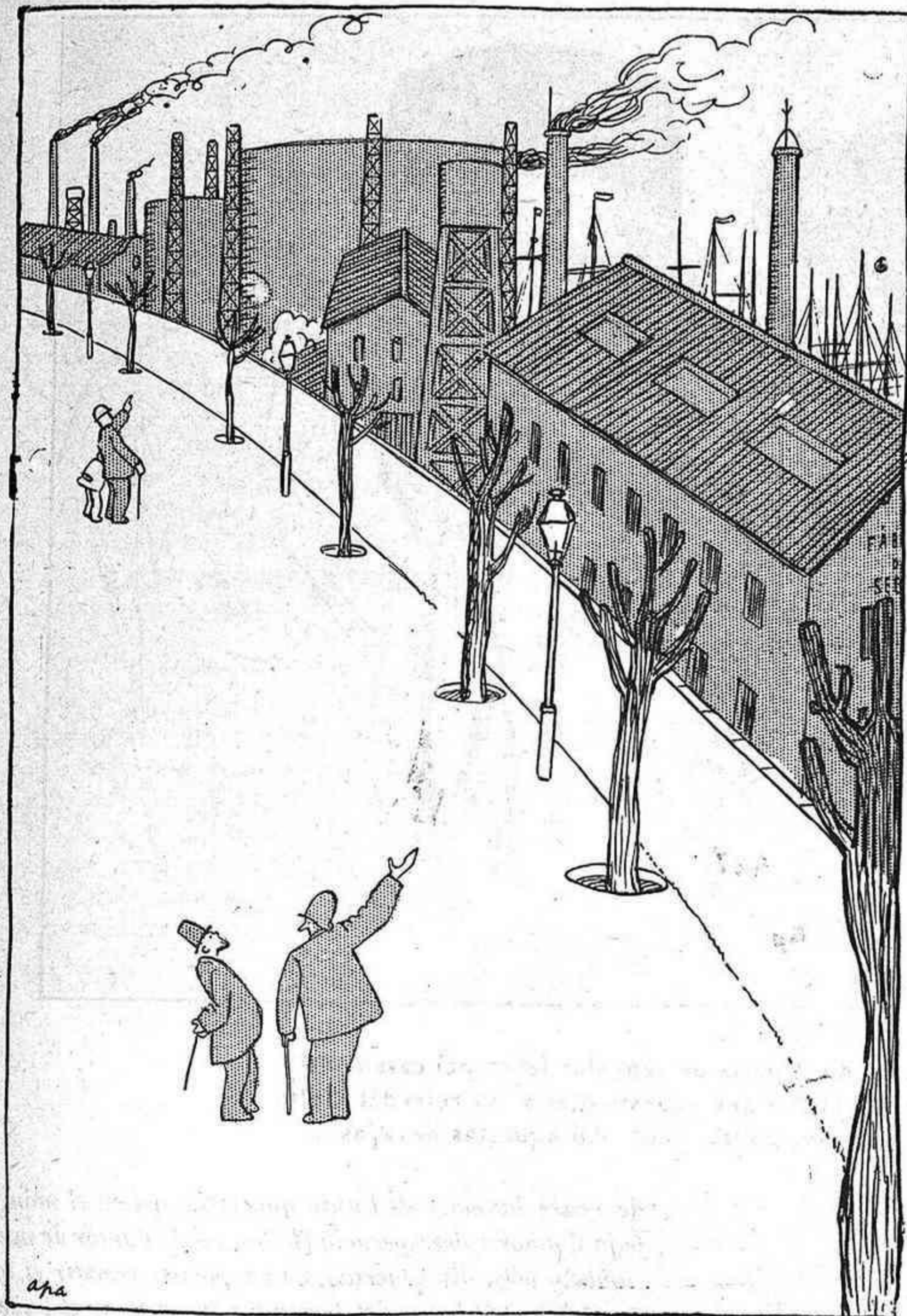
Al senyor Camps se li erissan els pochos cabells que li quedan.

—¿Aquestas tením?... ¡Fas bé d' avisarme!—

Desde aquell moment la hermosa enamorada queda convertida en presonera del atribulat autor dels seus días.

La casa del senyor Camps es transformada en fortalesa. Els balcóns no 's poden obrir; las finestras son clavadas; la porta del carrer, reforçada ab barras y panys, no 's franqueja sinó

COSTAS LAS DE LEVANTE...

—Aixó es el passeig marítim?... Y ahont es el mar?

—Oh!... No sé si ho sab que aquí, per veure 'l mar, hem d' anar á la montanya...

després d' un detingut examen de la persona que truca.

—¿Es dir que fugirás?—torna á preguntar el vell á la Carolina.

—Sí, senyor,—respón aquésta ab la més perfecta convicció.

* * *

Tres senmanas feya ja que s' havia establert aquest cautiveri, quan el senyor Camps va adonarse de que la seva filla s' enflaquía y perdía els colors.

Consultá al metge.

—La esclavitut no li proba—va dirli el doctor:

—Aquesta xicota necessita espay, sol, ayre...

—¿Y si 'm fuig?

—Fassi una cosa: prívila de sortir al carrer, á las finestras, als balcóns; pero déixila pujar al terrat.

—¡Bona ideal... No se m' havia ocorregut.—

Aquella mateixa tarde la Carolina rebé del seu pare l' autorisació pera rompre en aquest sentit la seva rigorosa clausura.

—Si vols respirar ayre pur y pendre 'l sol, puja al

terrat sempre que vulguis—va dirli.

Y somrigué entre dents, satisfet de la seva astucia.

¡Pobre senyor Camps!... ¡Poch s' imaginava ell el disbarat inmens que feya al otorgar á la seva filla aquell fatal permís!...

* * *

L' endemá—¡l' endemá mateix!—el desventurat papá corria com un boig á casa del metge.

—¡El seu consell m' ha perdut!—
—¿Qué succeheix?—preguntá el doctor, endavantant una desgracia.

—¡M' ha perdut!.. ¡M' ha perdut!

—Pero ¿qué hi ha?... Expliquis.

—La meva filla ha pujat al terrat y...]

El senyor Camps no 's podia treure las paraulas de la boca.

—¿Y qué?

—Y als pochos moments de ser hi... ¡ay de mí!...

—¿S' ha tirat dalt-á-baix?...

—Ha fugit pels ayres ab aquell ximple, que ha passat á buscarla ab un aeroplá... ¡Murri, més que murri!...

* * *

Aixó es lo que al pobre senyor Camps li ha succehit y que tot Pratfrondós comenta á horas d' ara ab un cert to de compassiva ironía...

MATIAS BONAFÉ

BRINDIS

(En l' Aplech de Sant Medí).

Amichs y companys d' Aplech!
Dispenseume si distrech un moment vostra atenció:
No us vaig á fer cap sermó,
perque ab sermóns jo no hi crech.

Pro crech ab Sants, aixó sí;
y ja que 'l pagés Medí
aquí 'ns ajunta un cop l' any,
á n' ell jo vuy oferí
el primer glop de xampany.

¡Oh, Sant, mártir y gloriós!
puig la festa 's fa per vós,
accepteu nostras ofrenas,
y feu allunyar las penas
dels vostres festejadós!

Feu que tots aquests companys
ab salut y per molts anys,
entorn la vostra Senyera,
pugan fé una *fartanera*
sense pór de mals extranys!

Feu que 'ls que avuy son soltés,
quan no vulguin serho més
y á pendre dona s' engresquin,
sigui, al menos, la que pesquin
jova, guapa y ab *calés*!

Feu, igualment, que 'ls casats
no 's vegin may enganyats;
y si pateixen, que callin!

QUAN EL PROMÉS ES FORA

- Pero tencare no 't parla de senyalar fetxa pel casament?
 —Al contrari... Trobo que aquests días s' ha refredat molt.
 —Bé; no es extrany, pobre xicot. Ab aquestas nevadas...

Ah! y el día que 's barallin,
 que no ho fassin pagà als plats!
 Feu, com á darrer favor,
 que poguém en vostre honor
 tirar tots pilota á l' olla,
 y otorgueu als de la Colla
 salut, pessetas, humor.

Y en proba de agraïment,
 si á 'n el meu desitj fervent
 no hi poséu el vostre veto,
 jo, en nom de tots, vos prometo
 que tornarém l' any vinent.

PERE PAU

8 de Mars de 1909.

GLOSARI

UNA MARE

No crec que'ls telegrams n'hagin dit res.

Els fets com el de que us vui parlar no'ls solen portar els telegrams, sent així que és un dels pocs que al llegir-lo no'ns faci arronçar les espatlles.

Una mare, a Palma, tenia'l fill malalt, tant malalt que, segons varen dir els metges, es tenia de morir l'endemà. La mare's mirava'l seu fill, i en aquells ulls brillants de tisi, en aquell panteix al respirar, en aquell suor de l'agonia, vegé que tot se li acabava: que tenia

de veure la mort de l'únic que estimava en el món, i, boja d'amor i desesperació (hi ha qui de l'amor de mare també'n gosa dir bogeria), no va poguer resistir el torment i desde'l balcó del tercer pis es va tirar a baix, i va matar-se!

Segons l'expressió d'un amic meu, va volguer esperar el seu fill en el cel?

El cel? Això volem preguntar: Segons molta gent religiosa, tenia dret d'anar-hi al cel?

Aquella mare era suïcida, i als suïcides ja se sab que no'ls donen terra sagrada. Aquella mare sublim, aquella mare que no hi ha terra que sia prou sagrada pera ella, que hauria de ser enterrada en un càlzer, a seguir certs rituals, pel fet de matar-se pel seu fill, no podia ser enterrada allí ont enterren els morts al seu llit per facinerosos que sien.

Aquella mare no podia anar al cel; però preguntem a n'els teòlegs: Còm ho farien al cel per negar l'entrada a una dòna que digués: « No he pogut més; no podia veure morir lo que estimo més que'l meu cor! Vinc aquí a esperar el meu fill! »? Còm la podrien treure fora? Quin sant li barraria la porta? Quina ànima, enque fos teòloga, seria capaç de no admetre-la?

Si fos així, la pobra mare s'hauria tirat de dalt del cel pera anar a caure al peu d'aquell llit i guardar-lo un ratet més.

Però no hi ha teòlegs que hi valguen. Un cor de

mare té teologies que allà on sia'l cel les deuen com-
pendre.

XARAU

FRIOLERAS

¡Quín goig omplena avuy l' ànima meval
¡Quín benestà 'm deleyta y m' extasfa!...
Surgeixen de ma pensa il·lusions novas
y veig á redós meu un nou pervindre.
M' ha dut, ton mot primer, ple d' esperansas,
la joya mes preuhada y may sentida...
Mot sant qu' has enardit dintre mas venas
la sanch qu' 't va engendrà, fill de ma vida!
¿Capíu la ditxa meva? Novas ànsias
m' arboran dormitadas energías...
Ja tinch á quí ensenyar l' amor als homes,
¡fill meu de mas entranyas, benehit sigas!

* * *

¡Qué dols lo primer bés, ma bella esposa!
¿Recordas?... Nostres brassos s' enlassaren,
els ulls de fit á fit ens reproduhiren
y els cors glatiren junts l' un aprop l' altre:
Els llabis frech á frech varen unir-se,
cloguérense un moment,... s' esbadallaren,...
els hálits xardorosos confonguérense
y un perllongat murmull va eixir de l' ànima.

JOBICO

PRINCIPAL

Dissapte va presentarse'ns *La Senyora X...*, que ja no es tal X, per nosaltres, donchs ja la coneixém. Quédís la équis pera la *dama incògnita*, que bé se la necessita pera explotar las sevas gracias físicas... y morals.

L' obra de Alexandre Bisson es un melodrama escrit ab tochs á la moderna però desenrotllat ab el patró dels clàssichs melodramas esgarrifosos. L' acció interessa y en alguns punts arriba á conmourre al bon espectador. Aixó no passa gayre sovint, pero passa. En Bisson es un home que coneix perfectament el *métier*, y no demostra res més en aquesta obra; aixís veyém que hi ha en ella més trassa que sinceritat, y més efectisme que vida.

En el primer acte no hi manca claretat, però la exposició del drama resulta un tant precipitada. El segón, el millor de tots, constituheix una nota á part plena de un ben entés naturalisme. El tercer no es més que una preparació del quart, y aquest últim sí que, ab tot y las sevas bellesas literarias y tot el seu *aparato* de presentació, no pot acceptarse més que com á extraordinari recurs pera arrencar la emoció al espectador que ja ha endavinat tot lo qu' en aquella Sala d' Audiencia ha de succehir.

La traducció, feta pel novelista Narcís Oller, acceptable.

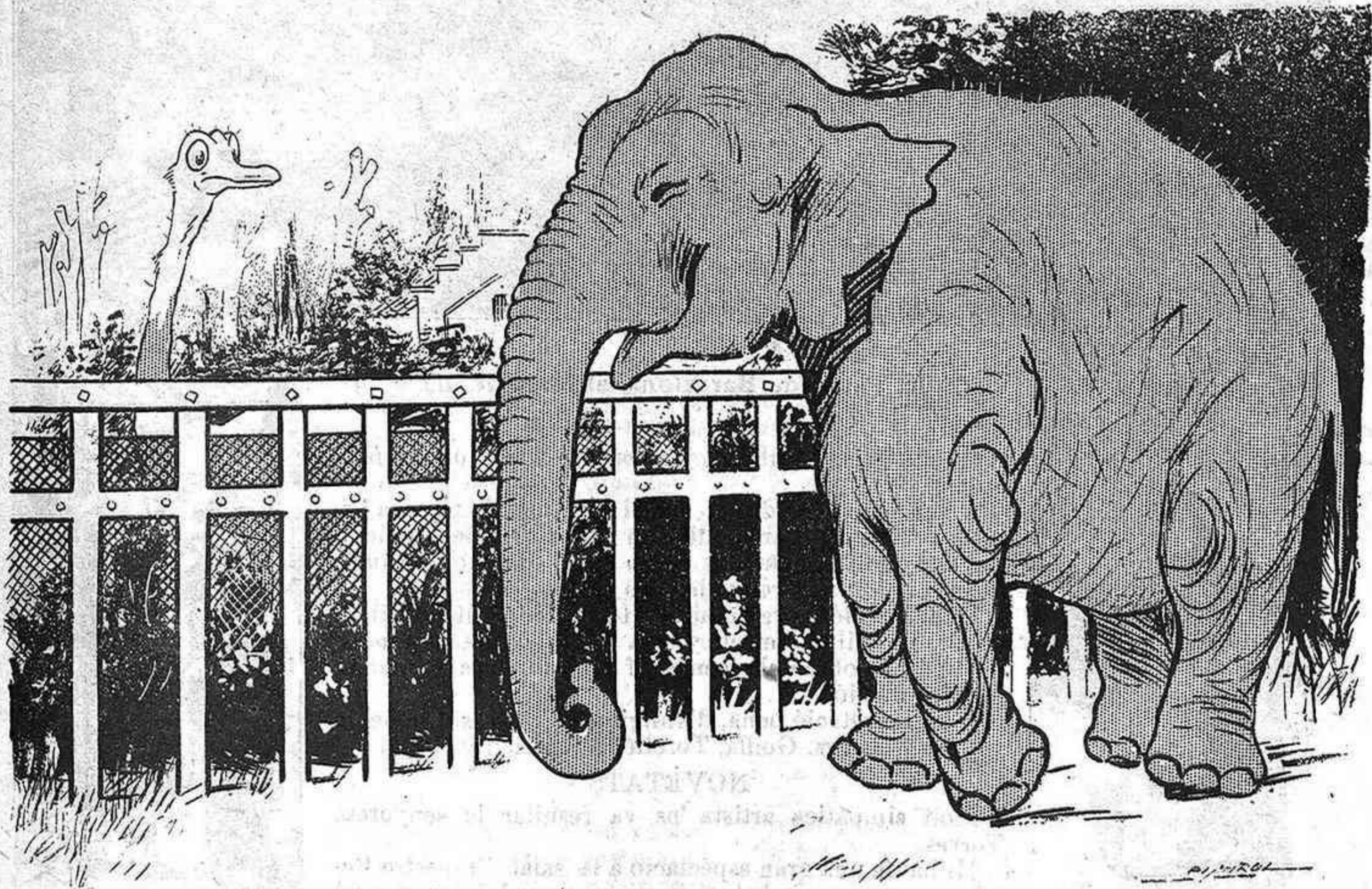
La decoració final, vistoseta.

La execució, com cal: En Guitart, en Jiménez, en Ballart y en Santpere, mereixen esser citats després de la excelent Morera y de l' espiritual Xirgu.

ROMEA

El testament de la tia, obra dels senyors Gavault y Charvay (francesos), arreglada per en Vital Aza ab el títul de

MAL SÍNTOMA

— He llegit que 'l Municipi demana dos menescals. Aixó 'm fa molt mala espina...
¡Ay, ay, ay, ay, ay, ay, ay!

El matrimonio interino ha sigut adaptada al catalá pel senyor don Ramón Franqueza, autor del *Hostal de la llebra*.

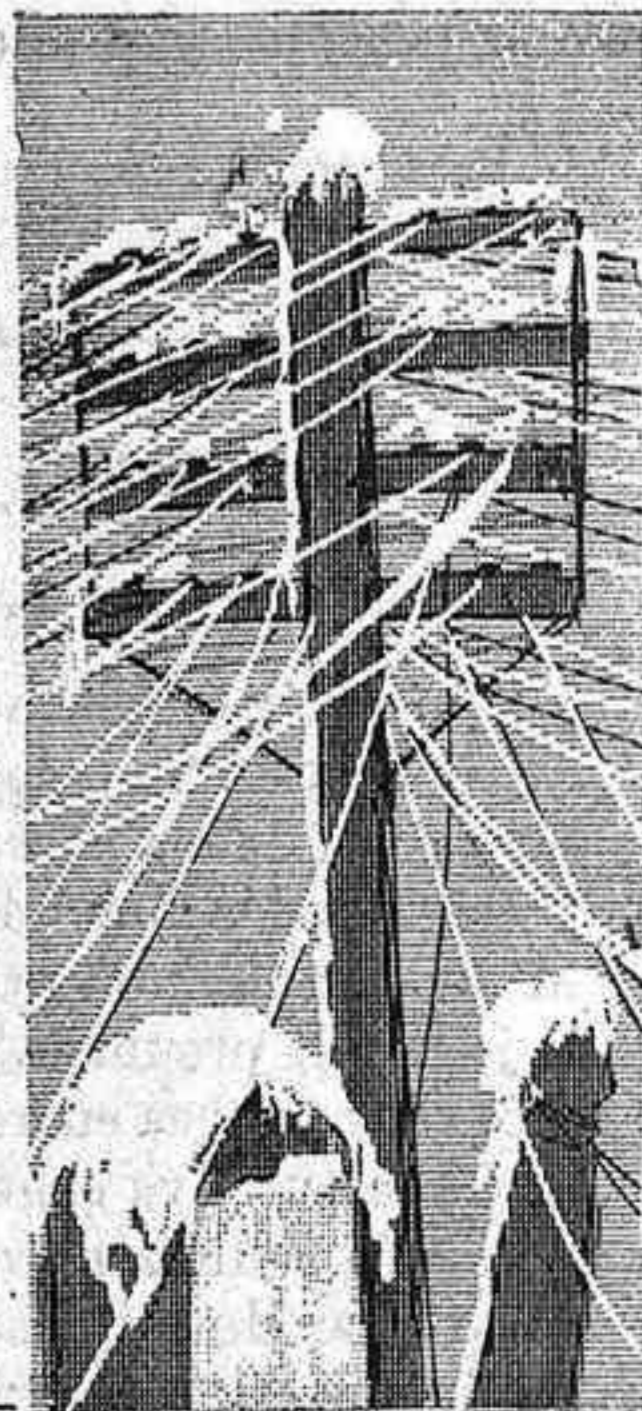
Si afirméssim que la comedia no val, que no distreu, que no fa riure, diríam una mentida, una grossa falsetat que perjudicaria en primer lloch als autors del llibre original y de retop al arranador castellá.

Naturalment.

Las obras que durant anys y anys han vingut escampant alegría á Fransa, y que traduhidas á un idioma vehí, quasi familiar, han seguit divertint de valent als nostres pares es impossible, per més que 'ls gustos varihin, que deixin avuy de fernos somriure á nosaltres... per noucentistas que 'ns diguém.

Aixís dirém, sense por de caure en parcialitats de cap mena, lo que molt sovint diu la crítica al ocupar-se d'obras d'aquest género:

«*El testamento de la tía* obtuvo un éxito muy lisonjero. La prueba (y, realment, proba de molta forsa) es que

LA DARRERA NEVADA

El Parch de Barcelona, al ferse de día.

logró distraer al público, y no otra cosa se propondría el autor.»

Y ara, en serio, dirém que si 'l senyor Franqueza hagués procurat posar el diálech á l'altura del ambient, qu'está molt ben cuidat en la seva adaptació, hauría guanyat molt més relleu la obra de *marras*.

La decoració representant l'Hotel Montagut, de Ribas, resulta de brillant efecte y está molt bé de tons y perspectiva. Es obra del escenógrafo Sr. Vilumara y mereix una felicitació.

L'interpretació bona, distingintshi las Sras. Clemente y Baró y els Srs. Goula, Torelló, Aymerich y Nolla.

NOVETATS

Molt simpática artista 'ns va resultar la senyoreta Torres.

Hi havia una gran espectació á la sala. El mestre Petri va empunyar la batuta y va comensar l'interpretació de la melodiosa, *tropo* melodiosa *Bohème*.

La debutant, encarregada del paper de *Mimí*, va cap-

APRESENTA DE MARE

—¿Veü, avia, cóm s' ha de posar la nina pera ferla callar?

tarse tot seguit l'atenció y més que l'atenció la simpatía de tot l'auditori.

La veu de la Srta. Torres, sense ser de una gran potencia, es sumament agradable y expressa fàcilment tota mena de tonalitats.

Además, aquesta jova soprano canta ab gust y afinació, no careix de sentiment artístich y, á pesar de la natural emoció de tot principiant, se surt del pas sortosament en una obra ahont s'hi ha de tenir molt en compte la figura poética del personatge y l'intensitat dramática de l'acció.

Va ser molt aplaudida en el transcurs de l'ópera, y encoratjada ab una ovació al final.

En sa tasca fou ajudada dignament pel senyor Iribarne, el celebrat tenor, qui va demostrar un cop més esser un mestre en l'art de cantar, donchs es un dels artistes que además de possehir magnífica veu tenen escola propia... y bona escola.

La senyora Casals y els senyors Puiggener y Giralt varen repartirse igualment la part de llorer que 'ls hi pertocava.

ARNAU

Alló de que *nunca segundas partes fueron buenas*, aquesta vegada queda trencat, puig el melodrama estrenat el passat dissapte ab el títul de *Arnesio Lupin*, (segona part de *Captura de Raffles*) es superior en interés y efectes propis del género.

Els cuadros de la carrera de caballs en Longchamps y el del Foyer de l'Olympia (París), tenen molta vida y foren ben interpretats per tots els actors que hi prengueren part.

L'obra, que ha resultat un verdader éxit, es de doble llohansa per esser original d'autors de nostra terra, lo qual prova que també se'n poden fer de obras *no traducidas*: sols falta que las empresas no s'entreguin á ulls cluchs als autors (?) que saben francés y res més.

Arnesio Lupin ha sigut un éxit en l'Arnau, y molt més ho fora en un teatre d'espayós escenari, ahont tot efecte de decorat y joch escénich, pren aumentativas proporcions.

De tots modos, autors, actors y empresa, aquesta vegada mereixen un bon aplauso.

CONCERTS

Tenim noticia del tercer de la série organizada per l'Academia Ainaud, celebrat en el «Palau de la Música» 'l darrer diumenge.

La interpretació va correr á càrrech dels Srs. Vives, Ainaud, Brandía, Esteva y Brossa; y las obras, que constituhían un magnífich programa, varen ser molt del gust del auditori, sobressurtint entre totas un delicat *trío* de Dvorak pera piano, violí y violoncel-lo, primorosament executat y que valgué una ovació als citats artistes.

—El propi diumenge se celebrá un gran Concert-Repas

en l' Escola Jordiana, á càrrech del *Orfeó Canigó*. Fou dirigit pel mestre Espadaler y el programa, triat y nu merós, havia de ser forsosament á gust de la concu rrencia.

—Y el mateix día, millor dit, la mateixa nit degué ce lebrarse un important *Recital de lieders* clàssichs y mo derns per la soprano Srta. Aléu, en el local de l' Asso ciació Musical. Com veyém, estém en plena temporada de xim-xim.

L. L. L.

CUPÓ OBSEQUI

als llegidors de *La Esquilla de la Torratxa*

La popular obra d'en *Próspero Merimé*, titulada

CARMEN

se dona, mediant **10 céntims**, en aquesta Admi nistració: Rambla del Mitj, número 20.

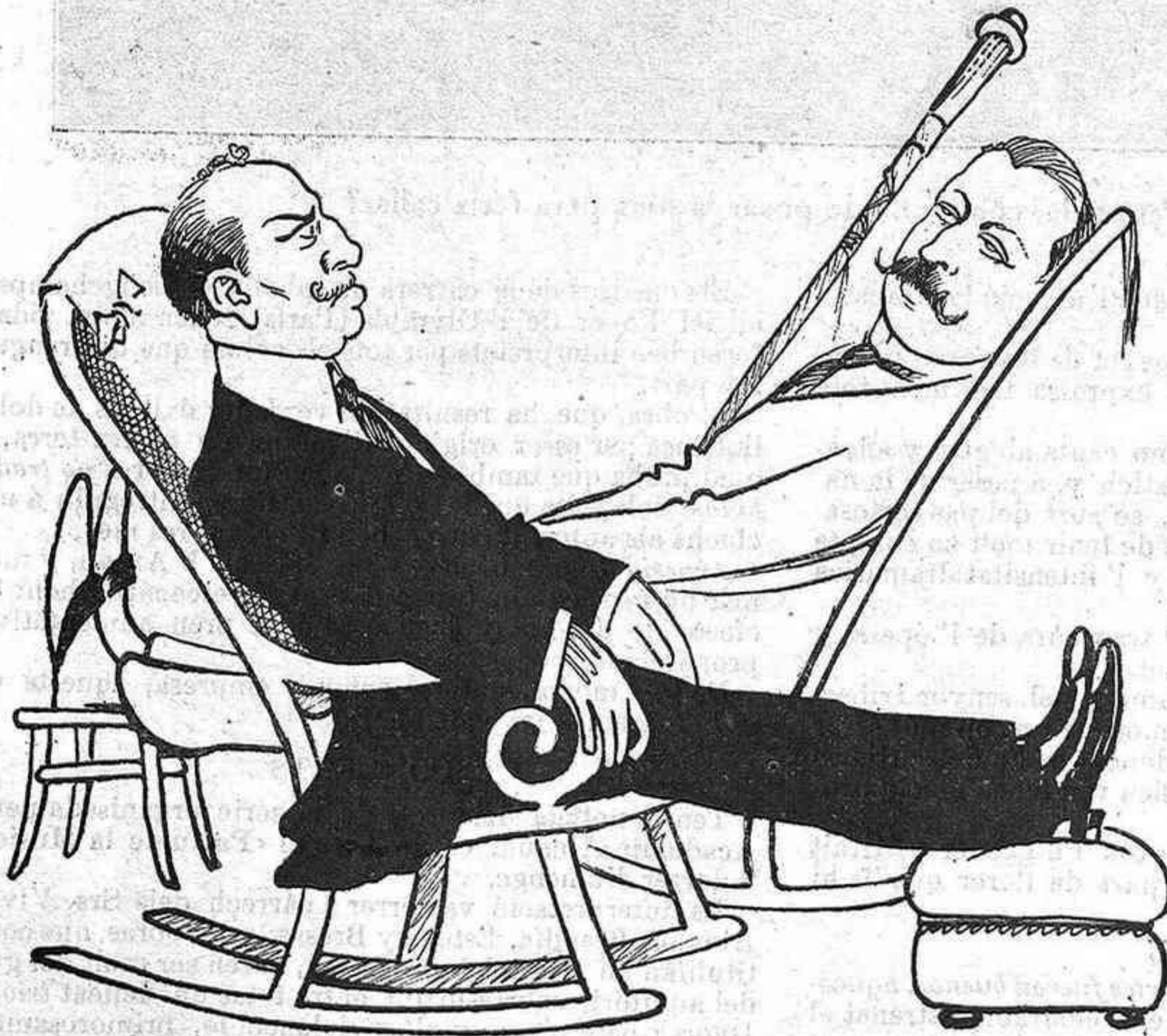

No es necessari retallar el cupó. Basta presentar el número, que será sellat y retornat.

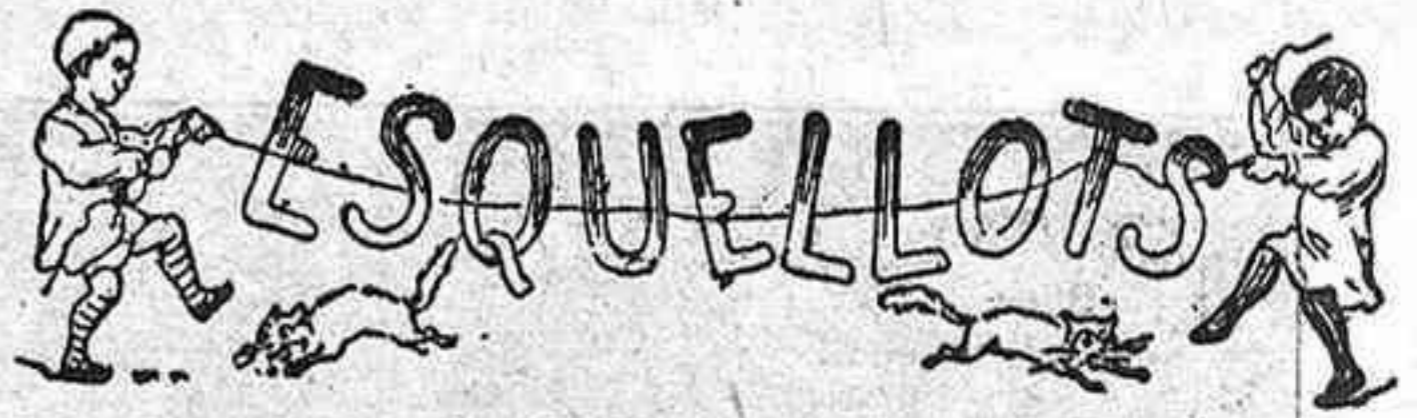
Els llegidors de fora de Barcelona poden fer la demanda als nostres corresponsals.

Caduca el 14 de Mars.

GENT QUIETA

MR. ARROW: —Ja ho veu: Tothom está contra de mí, y total perque no faig res.
D. ALBERT: —Sí, qu' es raro... Jo, com menos faig, més contents els tinch.

Implacable y cruel, continúa la mort segant á Fransa las espigas més altas y més espléndidas.

Després dels dos Coquelin, caygué en Catulle Mendés; darrera del gran poeta, ha seguit un gran artista.

Emmanuel Poiré, universalment conegut ab el seudónim de *Caran d' Ache*, acaba de morir á París, víctima d' una malaltia de cor que mesos enrera l' obligá á refugiar-se en una casa de salut.

Nascut á Moscou, ahont son avi, soldat de Napoleón I, s' establí y s' casá després de la desastrosa retirada del Gran exercit, al arribar per ell l' hora d' ingressar en filas, se trasladá á Fransa á reclamar la seva originaria nacionalitat.

Famós entre 'ls més famosos com á caricaturista, la seva inmensa popularitat ens eximeix de fer en aquests moments el seu elogi. No hi ha al món revista ni periódich ilustrat en quinas planas no hi hajan aparegut dibuixos de 'n Caran d' Ache.

Era un cor de noy, un home d' *esprit* y un gran humorista. Potser ara, al morir, ha sigut la primera vegada que ha fet plorar.

LA ESQUELLA s' honra publicant avuy el retrato y alguns treballs del ilustre difunt y dedicant al mestre de la caricatura aquest sincer recort, débil mostra de la gran admiració que per ell sentia.

*Aquí jase farta un hombre,
llegía en Pau ahir tarda,
y afegía:—Aquí, per mí,
lo que hi fa falta es gramática.*

Estadística bélica.

Durant l' any 1908, á Eibar solament, entre revólvers y pistolas, s' han despatxat la friolera de 396,317 armas de butxaca.

Es un dato més qu' explica l' admirable tranquil litat qu' en molts poblacions se disfruta.

Y que al mateix temps pro clama la conveniencia d' au mentar el número de Casas de Socorro.

No sempre hem de parlar del ví. Ocupemnos també una mica del aygua.

Aquest preciós líquit, ele ment tan indispensable á la vida com el pa que menjém y com l' ayre que respirém, costa actualment per metro cúbich:

A Sant Petersburg, 22 céntims.

A Berlin, 19 céntims.

A Buenos Aires, 12 céntims.

A Roma, de 7 á 15 céntims.

* *

Y á Barcelona ¿quánt costa? Com qu' en la ciutat dels comtes en tot ens hem de distingir de las demás grans capitals, l' aygua que aquí s' consumeix costa de 30 á 65 céntims el metro cúbich.

Y ¿saben per qué la paguem tan cara?...

Perque mentres á Roma, á Buenos Aires, á Sant Pe-

EN JUNYENT EXPLICANT GRÁFICAMENT LA SEVA VOLTA AL MÓN

—Aquí veurán, senyors...

tersburg y á Berlin hi ha ajuntaments que 's preocupan seriament de lo que al públich li interessa, el d' aquí prefereix instal·lar críes de peixos y construhir desatinos de pedra picada á la Diagonal.

¿Vostés creyan de bona fé que las obras de obertura de la Vía A havían comensat fa mesos y que 'l número de casas tiradas á terra era ja considerable?

Donchs, estavan equivocats.

Vejin, si no, lo que un diari de Valencia, que sembla molt ben enterat, d'íu referintse á aquest assumpto:

«Hará cerca de dos años, en uno de los viajes que don Alfonso hizo á Barcelona, el mismo rey, con piqueta de oro, inició el derribo de la ciudad vieja. Sin embargo, la demolición no se ha hecho...

»La piqueta sólo trabajó un minuto. Todo el cascote se ha reducido al trozo de yeso que derribó don Alfonso.

¿Qué comedia ha sido esta?»

Aixó, aixó es lo que preguntém nosaltres, assombrats y esmaperduts.

¿Qué comedia ha sido esta de veure ab els nostres propis ulls enderrocar dotzenas y dotzenas de casas... y resultar després que lo qu' hem vist no es veritat?

¿Qué comedia ha sido esta?

¡Oh previsió maternal!

Llegeixo:

«Ha sigut auxiliada en la Casa de Socorro del carrer de Barbará una nena que presentava síntomas d' envenenament, á conseqüència d' haverli posat sa mare á la boca un drap empapat de lleixiu pensantse qu' era aygua.»

Es clar; si la bona dona 's creya que 'l líquit era aygua, ¿per qué no podía mullar el drap ab lleixiu químic?... Las mares no tenen cap obligació d' anarhi en compte ab aquestas cosas.

Ara, si 's tractés de triar el color d' una faldilla ó d' escullir la forma d' un llas, llavoras sí que sería qüestió de meditarho bé y de procedir ab peus de plom.

¿No es aixó?

Ab la Quaresma ha vingut la temporada taurina: mentres á Betlém tozejan, á Las Arenas predicán. A l' iglesia, grans sermóns; á la plassa, grans corridas... Els espanyols som aixís: ¡sortint dels Toros... á missa!

Divendres passat la Creu-Roja va celebrar una funció al «Romea».

A l' hora de comensar, y en el moment qu' entravan varis individuos uniformats de la benéfica institució, ab bandera y tot, passavan dos fulanos pel carrer del Hospital.

—Tú, mira, els de la Creu-Roja ahont se fican—va dir un d' ells.

—Ayay, sí...—respón l' altre.—Ja ho sabía que 'ls teatros de Barcelona patían, però no 'm creya qu' estessin tant mals.

¿Qué me 'n diuen d' aquesta pensada?

S' assegura que 'l nostre may prou alabat Ajuntament té 'l propòsit de donar oficialment las gracias als dependents del Municipi qu' enguany han tingut al seu càrrech la expensió de cédulas.

Y d'íu que vol donárlashi, en reconeixement dels magnífichs resultats que aquest impost ha produhit.

Ara jo pregunto: ¿Quín mérit han contret en tot aixó els empleats del Municipi? ¿Qu' es potser que l' Ajuntament se pensava que aquests senyors, després d' haver fet la recaudació, 's quedarían els quartos?

Me sembla, parlant ab tota serietat, que si á algú s' ha de donar las gracias no es als encarregats de despatxar las cédulas, sinó al públich que espontáneament las ha anat á buscar y ab els seus diners las ha pagadas.

Deya *La Vanguardia* l' altre día, parlant de una festa sportiva donada en honor al rey:

«Allí ocupó, en unión del marqués de Viana y del se

ART DE LA TERRA

ENTRE CASSADORS

Quadro del pintor catalá *Mateu Balasch*.

HOMENATGE À CARAN D'ACHE

JOCH FORT (Recort de Xina)

Els jugadors: —Tireuvos las mánegas amunt, mestre.

L' ART VIATGER

El Saló Automóvil.

ñor Quiñones de León, un trineo tirado por dos caballos, subiendo al lugar conocido por «Skis», donde presenció cinco saltos...»

¿Oy que qualsevol se pensaria que aquest Skis es el lloch ahont va anar don Alfons?... Donchs Skis es precisament el nom del sport presentiat pel rey.

Aixó ja no es un salt sobre la neu, senyors de *La Vanguardia*; aixó es una relliscada á peu pla.

* * *

Y ara que parlém de gazapos...

Aquest es de *El Noticiero*, y té bastanta molla:

Després de ressenyar la inauguració de unas máquinas en un local del carrer d' Entenza, diu el *revistero* del diari del carrer de Lauria:

«Al acto asistieron buen número de personas y algunos periodistas.»

Y lo més graciós es que la tal gazetilla, l' endemà, va veure's reproduhida en algun altre diari.

De modo que se 'n devían enterar moltsas personas...

Y alguns periodistas!

¿Qué tal?

Varem dir á son degut temps que distava molt de semblarnos tan admirable com suposava la prensa la solució del plet de las *vallas* del carrer de Balmes.

Y, en efecte, segons manifesta un diari, «el alcalde publicará un bando dando instrucciones para el tránsito por dicha calle, á fin de evitar peligros á los transeuntes.»

Aquestas breus ratillas son la millor confirmació de las nostras sospitas.

Figúrinse si deurá quedar bé el desdixat carrer de Balmes, que 'l públich, en evitació de perills, necessita que l' Arcalde li dongui instruccions y li expliqui cóm se las ha d' arreglar pera arriscarshi.

En fí, endavant las atxas.

Al freir será el reir... y al recullir la primera víctima de la celebrada solució será el lamentarse de la pasterada feta.

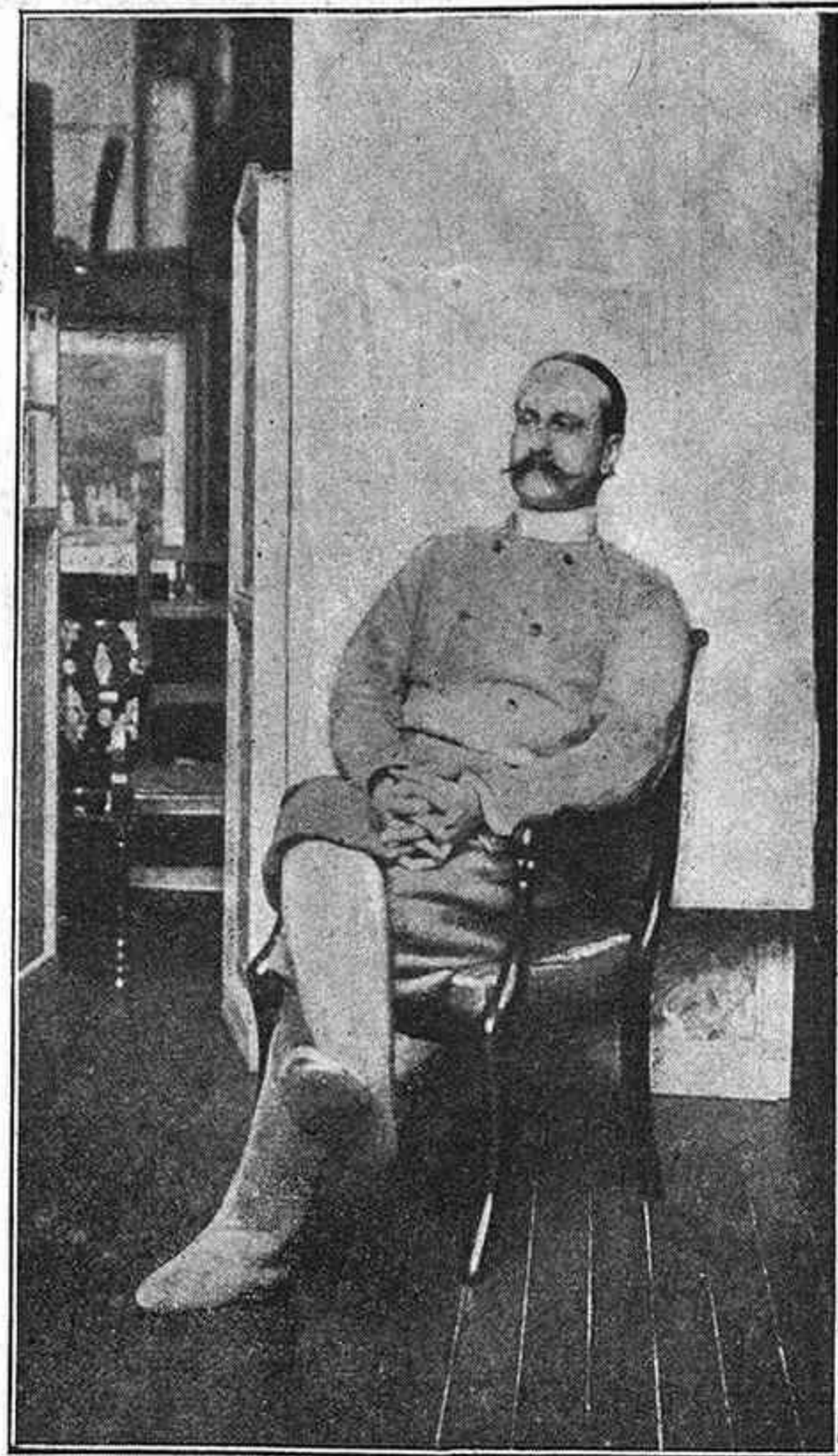
Consumatum est!

Dimars á la tarde va anar una comissió del Ajunta-

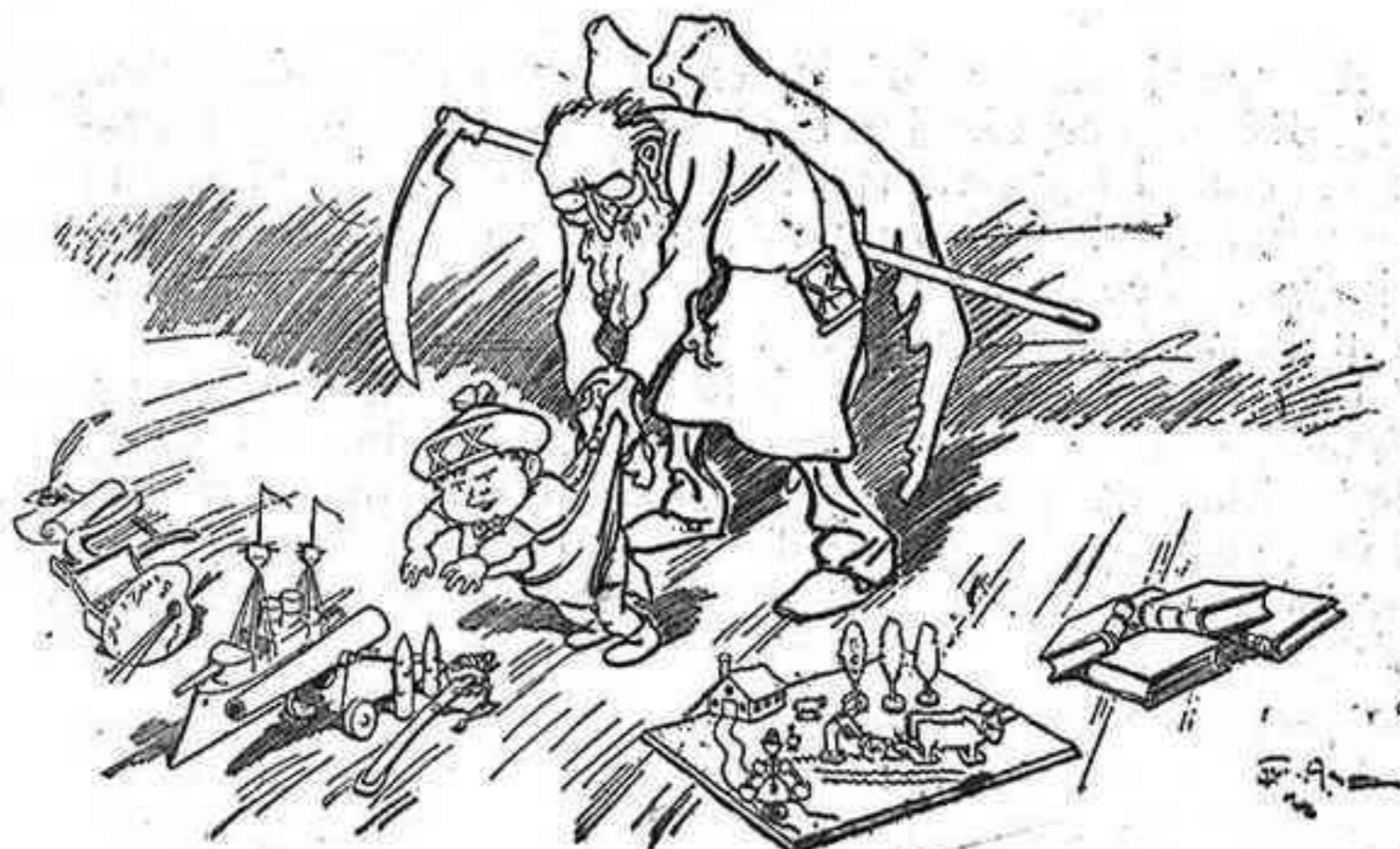
BARCOS CIGARROS

La pesadilla d' una nit d' estiu.

EMMANUEL POIRÉ, CARAN D'ACHE

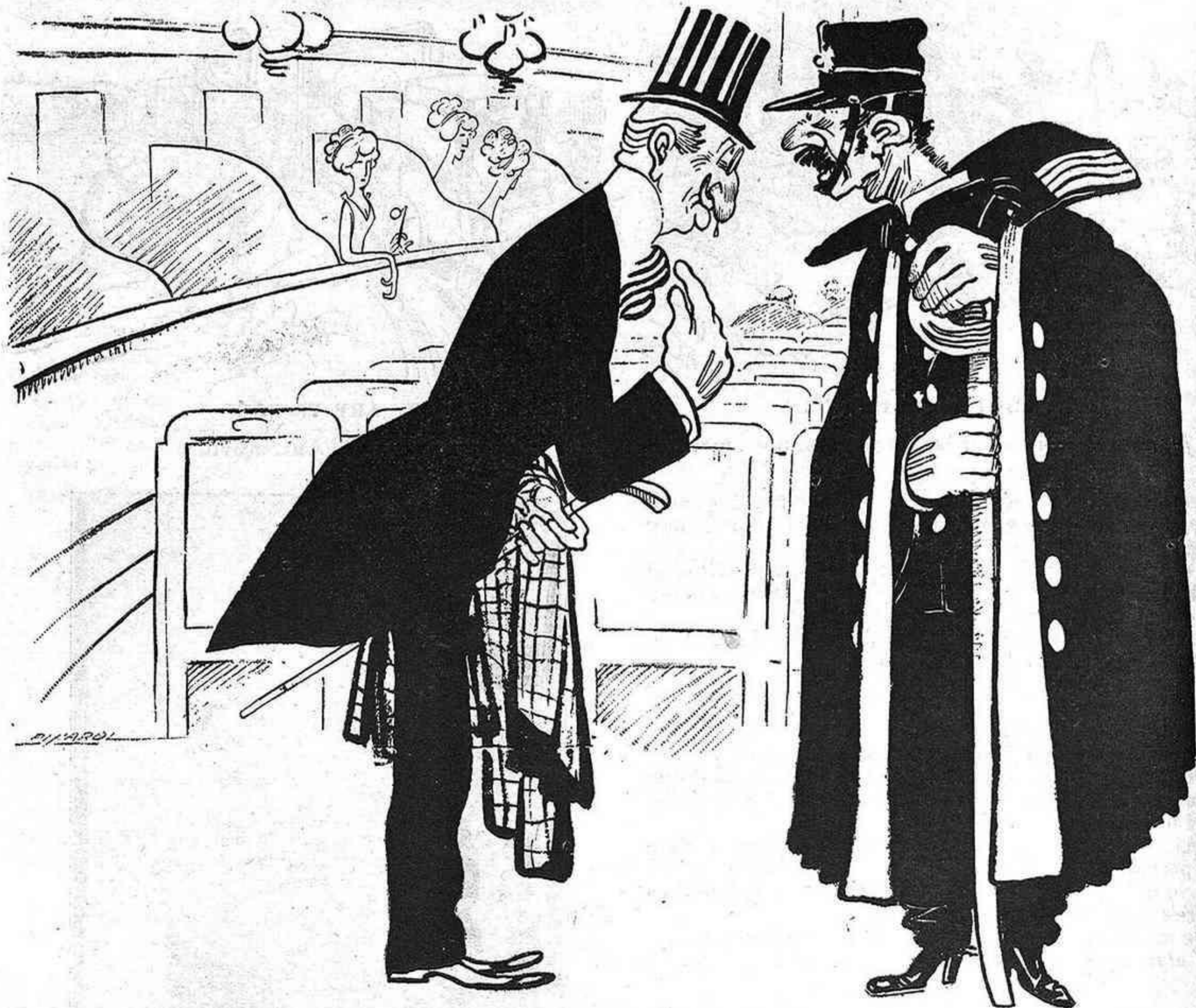
Gran caricaturista francés, mort á París el día 25 del passat Febrer.

EL NOU SIGLE

Els primers passos.

INSPECTOR HIGIENISTA

- Pst... guardial... Aquella senyoreta del palco està contravenint el bando.
 —Y eso?
 —M' hi he fixat bé... Juraria que no està vacunada.

ment á pendre possessió dels terrenos destinats á aixamplar el cementiri de las Corts, ¿saben? aquells terrenos que, no valent poch anys enrera més que 9,000 pessetas, han sigut ara adquirits pel nostre rumbós Municipi per la cantitat de 101,000, ó siguin *DIVUYT MIL DUROS* y pico més que llavoras.

Es inútil fer constar que 'l regidor senyor Galí, incansable president de la Comissió de Cementiris, va assistir al acte

Com á antich capitá de barco, degué volguer dirigir per ell mateix y fins als últims moments la maniobra.

D' un terreno qual valor ha augmentat en poch anys de *divuyt mil duros*, no se 'n pren possessió de qualsevol manera, ¿veritat?

Ahir, dijous, va obrirse, en el Fayans Catalá. (Gran-vía, 615) una espléndida exposició de dibuixos, fotografias, acuarelas y estudis al oli, obras del reputat artista escenógrafo Olaguer Junyent, resultat del seu magnífich viatge, una complerta volta al món, que l' ha tingut vora d' un any allunyat de nosaltres.

La colecció es notabilíssima baix el punt de vista artístich, donchs ningú ignora las excelencias del llapis de 'n Junyent, y tocant á si 'ls assumptos poden tenir ó no un veritable interés, cal tant sols manifestar qu' entre 'ls centenars d' estudis exposats s' hi contan notas del Egipte, India, Japó, Xina, Corea, Australia, Canadá, Estats Units, Algeria, París, etc.

«Roda 'l món y torna al Born» diu el ditxo, y l' amich Olaguer l' ha practicat pera bé del art de la nostra terra. El seu esperit d' observador sincer s' ha sadollat de ma-

ravellas qu' ara 'ns mostra esboçadas damunt del paper, algunas de las quals més tart... admirarém boca-badats en els grans escenaris.

Una coral felicitació al artista, y una forta abraçada de benvinguda al estimat company.

L' endemá de la nevada va pujar molta gent á las ve-hinas alturas pera contemplar el magnífich espectacle de la ciutat *glacée*.

Un inglés, arribat de pochos días, va anar dematinet á esmorzar al Tibidabo.

Mentres badava emocionat, se li acosta un de la «Atracció de forasters» y li diu:

—Vostés, els extrangers, que ho veyan tant *negre*, aixó de Barcelona!... No 's queixerán per *blanch!*

Un borrarxo empedernit geu en un llit del hospital, víctima del alcoholisme.

Durant la primera visita, el metje li pregunta:

—¿Qué acostuma á beure, vosté?

El malalt, ab inconsciencia y asseyentse al llit d' una revolada:

—Ah, m' es igual... Vosté mateix... Lo que vulgui.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Acaba de sortir la 2.ª edició de

LA VIDA AUSTERA

D'EN PERE COROMINAS

Un tomo, Ptas. 3

COLECCIÓN DIAMANTE CATÁLOGO DE LOS TOMOS PUBLICADOS

1. R. de Campoamor. Doloras, 1.ª s. 2. — Doloras, 2.ª serie. 3. — Humoradas y cantares. 4. — Pequeños poemas, 1.ª serie 5. — Pequeños poemas, 2.ª serie 6. — Pequeños poemas, 3.ª serie 7. — Colón, poema. 8. — Drama Universal, poema, primer tomo. 9. — Drama Universal, poema, segundo tomo. 10. — El Licenciado Torralta. 11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie 12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie 13. E. Pérez Escrich. Fortuna. 14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz 15. F. Urrecha. Siguiendo al muerto 16. A. Pérez Níeva. Los humildes. 17. S. Rueda. El gusano de luz. 18. S. Delgado. Lluvia menuda. 19. C. Frontaura. Gente de Madrid. 20. Miguel Melgosa. Un viaje a los infiernos. 21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra. 22. J. M. Matheu. ¡Rataplán! 23. T. Guerrero. Gritos del alma. 24. Tomás Luceño. Romances y otros excesos. 25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas. 26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra. 27. J. López Silva. Migajas. 28. F. Pí y Margall. Trabajos sueltos 29. E. Pardo Bazán. Arco iris, cuentos. 30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor. 31. M. Matoses (Corzuelo). ¡Aleluyas finas! 32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes). 33. } A. Flores. Doce españoles de 34. } brocha gorda. 35. José Estremera. Fábulas. 36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas 37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos. 38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño. 39. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos. 40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea. 41. } Jacinto Labaila. Novelas inti- 42. } mas. 43. Fr.^a Sarasate de Mena. Cuentos vascongados. 44. F. Pí y Margall. Diálogos y Artículos. 45. Charles de Bernard. La caza de los amantes. 46. Eugenio Sué. La Condesa de Lagarde. 47. R. Altamira. Novelitas y cuentos 48. J. López Valdemorero (El Conde de las Navas). La niña Araceli. 49. R. Soriano. Por esos mundos... 50. L. Taboada. Perfiles cómicos. 51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare. 52. J. Ortega Munilla. Fífina. 53. F. Salazar. Algo de todo.	54. Mariano de Oavia. Cuentos en guerrilla. 55. Felipe Pérez y González. Peccata minuta. 56. Francisco Alcántara. Córdoba. 57. Joaquín Dicenta. Cosas mías. 58. López Silva. De rompe y rasga. 59. Antonio Zozaya. Instantáneas. 60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire 61. L. Taboada. Colección de tipos. 62. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla. 63. Angel R. Chaves. Cuentos de varias épocas. 64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato. 65. Francisco Pí y Arsuaga. El Cid Campeador. 66. Vital Aza. Pamplinas. 67. A. Peña y Goñi. Río revuelto. 68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios 69. Nicolás Estévez. Calandracas. 70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera. 71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias. 72. J. M. Bartrina. Versos y prosa. 73. F. Barado. En la brecha. 74. Luis Taboada. Notas alegres. 75. Xavier de Montepin. La señorita Tormenta. 76. A. Zozaya. De carne y hueso. 77. X. de Montepin. Muerto de amor 78. Conde León Tolstoi. Venid a mí... 79. A. Calderón. A punta de pluma. 80. Enrique Murger. Elena. 81. Luis Taboada. Siga la broma. 82. L. G. de Giner. La Samaritana. 83. Cyrano de Bergerac. Viaje a la luna. 84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana! 85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote. 86. A. Pestana (Cañel). Cuentos. 87. Angel Guerra. Al sol. 88. T. Dostolewsky. Alma infantil. 89. E. de Amicis. Aire y Luz. 90. L. García de Giner. Valentina. 91. E. de Amicis. Manchas de color. 92. Voltaire. Zadig y Micromegas. 93. M. Ugarte. Mujeres de París. 94. } Obras menores de Cervantes. 95. } J. Pérez Zúñiga. Chapucerías. 96. } Voltaire. Cándido. 97. } Goethe. Las amarguras del joven Werther. 98. } J. Benavente. Teatro rápido. 99. } Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo. 100. } J. León Pagano. La balada de los sueños. 101. } A. Guerra. Polvo del camino. 102. } Camilo Castello Branco. María Moisés. 103. } Graça Deledda. Cuentos de la Cerdeña. 104. } Antología taurina. 105. } Manuel Carretero. La espuma de Venus. 106. } Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.

Precio de cada tomo, 2 reales

La semana que ve sortiré

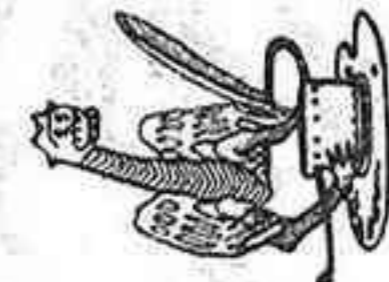
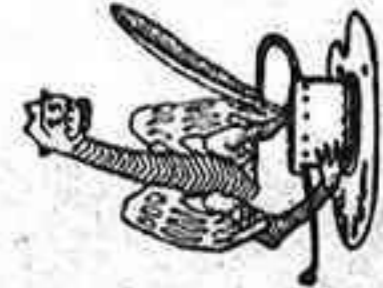
LA INTELLECTUAL

Obra d'en

SANTIAGO RUSIÑOL

Edició popular

Preu: UNA PESSETA

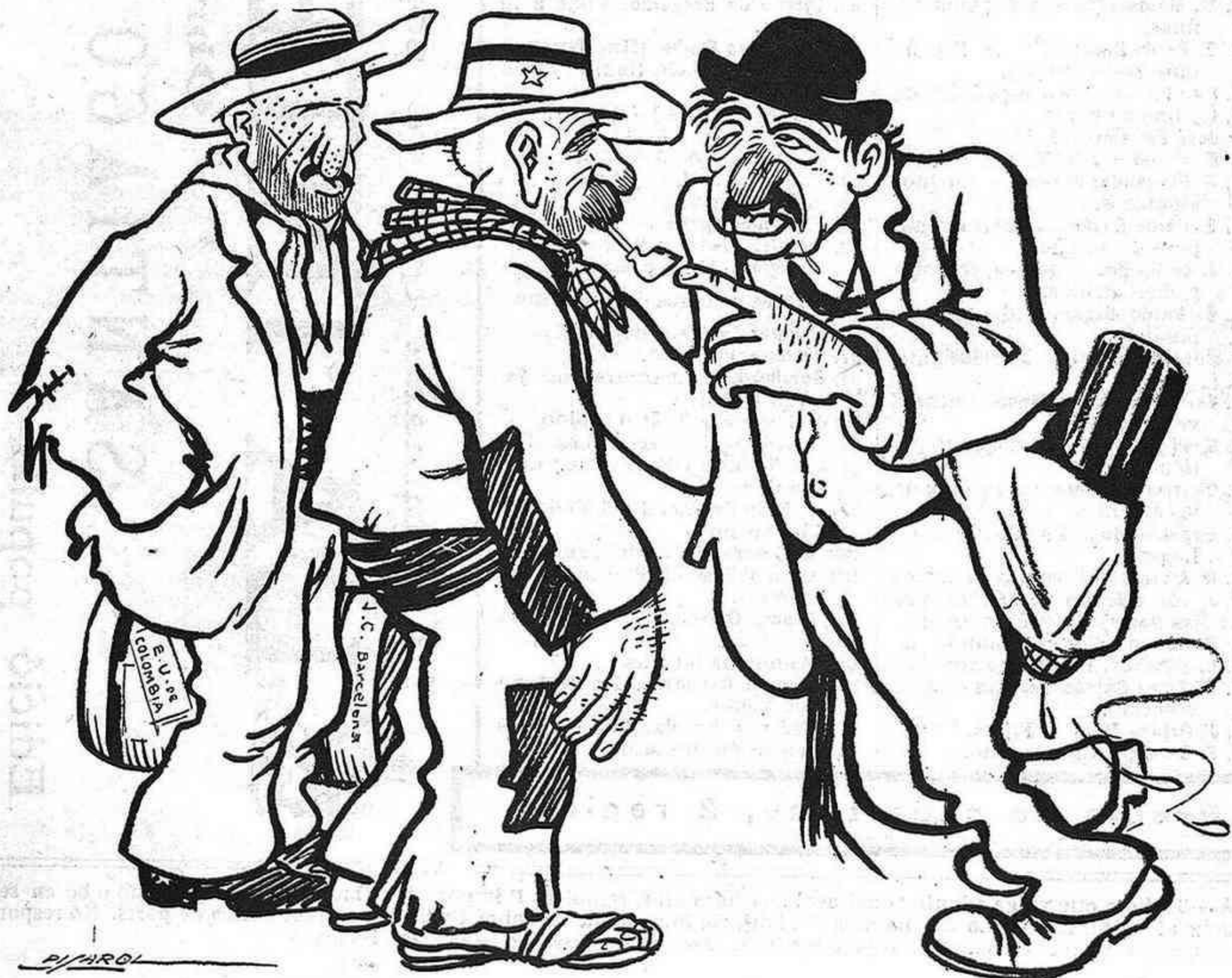
NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravís, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

FESTAS CATALANAS

La ciutat de Valls acaba de commemorar ab grans festes el primer centenari de la batalla del Pont de Goy (Guerra de la Independència). La present fotografia dona idea de la multitud que 'l passat diumenge acudí á presenciar la missa de campanya celebrada en el mateix lloch ahont l' any 1809 va trabarse la famosa acció.

ELS INMIGRANTS DEL CITÁ DI MILANO

—Por qué no embarcamos, dice usted?... Porque estamos aguardando una letra
—¿Una lletra?... Aixó ray!... Si volen, jo 'ls faré una S.